ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Ρύθμιση του τομέα της αλιείας, τροποποίηση του Αλιευτικού Κώδικα, ρυθμίσεις για τις Σχολές Επαγγελμάτων Κρέατος, το Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων και λοιπές διατάξεις»

Ι. Γενικές παρατηρήσεις

Το υπό συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο, όπως το επεξεργάσθηκε η Διαρκής Επιτροπή Παραγωγής και Εμπορίου, αποτελείται από επτά (Α΄ έως Ζ΄) Μέρη και εβδομήντα επτά (77) άρθρα, συμπεριλαμβανομένου ακροτελεύτιου άρθρου που ορίζει τον χρόνο έναρξης ισχύος του νόμου.

Το Μέρος Α΄ (άρθρα 1 και 2) αφορά τον σκοπό (άρθρο 1) και το αντικείμενο (άρθρο 2) του νομοσχεδίου.

Το Μέρος Β΄ (άρθρα 3-35) τιτλοφορείται «Ενίσχυση τομέα αλιείας» και αποτελείται από τέσσερα Κεφάλαια.

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Α΄(άρθρα 3-20) εισάγεται «Εθνικό σύστημα ελέγχου αλιείας», κατά προσθήκη σχετικού άρθρου στον ισχύοντα Αλιευτικό Κώδικα (ν.δ. 420/1970), περί αρμοδίων φορέων και επιχειρησιακών εργαλείων (άρθρο 3), ρυθμίζονται, ομοίως, η «κατανομή ελεγκτικών και κυρωτικών αρμοδιοτήτων εμπλεκόμενων αρχών επί αλιευτικών παραβάσεων» (άρθρο 4), οι «επιθεωρητές αλιείας», κατ' εφαρμογή σχετικού άρθρου του Κανονισμού (ΕΚ) 1224/2009 του Συμβουλίου της 20ής Νοεμβρίου 2009 «περί θεσπίσεως κοινοτικού συστήματος ελέγχου της τήρησης των κανόνων της κοινής αλιευτικής πολιτικής», όπως ισχύει (άρθρα 5 και 6 του νομοσχεδίου), η διαδικασία της επιθεώρησης «δραστηριοτήτων αλιείας ή εμπορίας προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας» (άρθρο 7), οι αλιευτικές παραβάσεις (άρθρα 8 και 9), προβλέπεται κατ' εξουσιοδότηση ρύθμιση επιμέρους

θεμάτων (άρθρο 10), εισάγονται «διοικητικά μέτρα συμμόρφωσης» σε βάρος των παραβατών του Αλιευτικού Κώδικα, πέραν των προβλεπόμενων διοικητικών κυρώσεων (άρθρο 11), προβλέπονται η «δέσμευση» αντικειμένων ιδιοκτησίας ελεγχόμενης αλιευτικής επιχείρησης (άρθρο 12), η κατάσχεσή τους (άρθρο 13), η επιβολή κυρώσεων στους παραβάτες της εθνικής και ενωσιακής αλιευτικής νομοθεσίας (άρθρο 14), παράταση της θητείας των μελών των «μεταβατικών επιτροπών εξέτασης αλιευτικών προσφυγών» του άρθρου 11Α παρ. 2 του Αλιευτικού Κώδικα (άρθρο 15), κυρώσεις «για παράνομη, λαθραία και άναρχη αλιεία» (άρθρο 16), διαδικασία βεβαίωσης αλιευτικής παράβασης και επιβολής κύρωσης (άρθρο 17), υποχρέωση «κατάρτισης και υποβολής πίνακα έργων και εγκεκριμένων συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων» από τις αρμόδιες υπηρεσίες αλιείας, ο οποίος αφορά μίσθια ιχθυοτρόφα ύδατα (άρθρο 18), καθώς και η εκμίσθωσή τους μέσω δημοπρασίας (άρθρο 19) ή χωρίς δημοπρασία (άρθρο 20).

Το Κεφάλαιο Β΄ (άρθρα 21-29) περιλαμβάνει ρυθμίσεις για τις υδατοκαλλιέργειες, κατά τροποποίηση του σχετικού ν. 4282/2014. Ειδικότερα, προστίθενται ορισμοί (άρθρο 21), μεταβάλλεται η συγκρότηση του «Εθνικού Συμβουλίου Υδατοκαλλιεργειών» (άρθρο 22), ρυθμίζονται οι υποχρεώσεις των φορέων διαχείρισης Περιοχών Οργανωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών και των φορέων μονάδων υδατοκαλλιέργειας εντός των περιοχών αυτών (άρθρο 23), η αναμίσθωση υδάτινων εκτάσεων (άρθρο 24), η μετεγκατάσταση μονάδας υδατοκαλλιέργειας (άρθρο 25), η απομάκρυνση των εγκαταστάσεων μονάδας υδατοκαλλιέργειας σε περίπτωση διακοπής ή λήξης της μίσθωσης της αντίστοιχης έκτασης (άρθρο 26), η «ρήτρα διασφάλισης» ως προς νέες μισθώσεις υδάτινων εκτάσεων (άρθρο 27), διοικητικές κυρώσεις (άρθρο 28) και νομοθετικές εξουσιοδοτήσεις (άρθρο 29).

Το Κεφάλαιο Γ΄ (άρθρα 30-34) περιλαμβάνει «λοιπές διατάξεις για τη συλλεκτική αλιεία και τους αλιευτικούς συλλόγους» και, μάλιστα, για την απαγόρευση του αλιευτικού εργαλείου τράτα ή γρίπος που σύρεται από σκάφος (βιντζότρατα – άρθρο 30), για περιορισμούς στην εκφόρτωση μικρών πελαγικών ειδών (άρθρο 31), για τους αγροτικούς συλλόγους αλιευτικής παραγωγής (άρθρο 32), καθώς και για τη σύσταση ομοσπονδιών και συνομοσπονδιών αγροτικών και αλιευτικών συλλόγων (άρθρα 33 και 34).

Το Κεφάλαιο Δ΄ (άρθρο 35) αφορά καταργούμενες διατάξεις.

Το Μέρος Γ΄ (άρθρα 36-42), υπό τον τίτλο «Σχολές επαγγελματιών κρέατος», αποτελείται από δύο Κεφάλαια.

Το Κεφάλαιο Α΄(άρθρα 36-41) περιλαμβάνει «ρυθμίσεις για την αναγνώριση και λειτουργία σχολών επαγγελματιών κρέατος» και, ειδικότερα, για την αναγνώριση σχολών επαγγελμάτων κρέατος (άρθρο 36), για τις κυρώσεις

σε βάρος των υπευθύνων για τη λειτουργία των σχολών αυτών (άρθρο 37) και τη διαδικασία επιβολής τους (άρθρο 38), για το Ηλεκτρονικό Μητρώο Σχολών Επαγγελμάτων Κρέατος (Η.Μ.Σ.Ε.Κ.) (άρθρο 39), για τον ορισμό του εκδοροσφαγέα (άρθρο 40) και για την επαγγελματική εκπαίδευση υποψηφίων κρεοπωλών και εκδοροσφαγέων (άρθρο 41).

Το Κεφάλαιο Β΄(άρθρο 42) περιλαμβάνει εξουσιοδοτικές διατάξεις.

Το Μέρος Δ΄ (άρθρα 43-48) φέρει τον τίτλο «Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων-Ενίσχυση αγροτικού συνεργατισμού-Τροποποίηση Ν. 3874/2010» και αποτελείται από δύο Κεφάλαια.

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Α΄ (άρθρα 43-47) διευρύνεται ο κύκλος των προσώπων που εγγράφονται υποχρεωτικά στο Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων, εφεξής Μ.Α.Ε.Ε., (άρθρο 43), απαλλάσσονται από τον Φ.Π.Α. για αγορά γεωργικών μηχανημάτων και εξοπλισμού οι Ομάδες Παραγωγών (άρθρο 44), τροποποιούνται οι διατάξεις που διέπουν τη διαδικασία εγγραφής στο Μ.Α.Α.Ε., την τήρηση και την ενημέρωσή του (άρθρα 45 και 46), και παρέχεται εξουσιοδότηση για τον καθορισμό τεχνικών λεπτομερειών όσον αφορά τη λειτουργία του (άρθρο 47).

Οι ρυθμίσεις του Κεφαλαίου Β΄ (άρθρο 48) περιλαμβάνουν καταργούμενες διατάξεις του ν. 3874/2010.

Το Μέρος Ε΄ (άρθρα 49-74), με τίτλο «Λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων», αποτελείται, επίσης, από δύο Κεφάλαια.

Το Κεφάλαιο Α΄ (άρθρα 49-51) θεσπίζει ρυθμίσεις για την αντιμετώπιση της επιζωοτίας της ευλογιάς των αιγοπροβάτων και του αφθόδους πυρετού. Ειδικότερα, αυστηροποιούνται σχετικές ποινές, προβλεπόμενες στον Ποινικό Κώδικα (άρθρο 49), αυξάνεται το ύψος σχετικών διοικητικών προστίμων (άρθρο 50) και παρέχεται δυνατότητα μετακίνησης εκτός έδρας, πέραν των κτηνιάτρων, προσωπικού άλλων ειδικοτήτων για την αντιμετώπιση της επιζωοτίας της ευλογιάς των αιγοπροβάτων (άρθρο 51).

Το Κεφάλαιο Β΄ (άρθρα 52-74) εισάγει λοιπές διατάξεις που αφορούν στη διάθεση πιστώσεων και δαπανών για εγγειοβελτιωτικά έργα (άρθρο 52), τις εισφορές υπέρ του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας (άρθρο 53), τη συμπερίληψη των αποφοίτων σχολών μεταξύ των νομιμοποιούμενων πτυχιούχων για την άσκηση του επαγγέλματος του γεωπόνου (άρθρο 54), τη δυνατότητα μερικής ή ολικής απαλλαγής από την εισφορά υπέρ του Ελ.Γ.Ο. – Δήμητρα, για λόγους ανωτέρας βίας, σε συγκεκριμένες περιοχές της χώρας (άρθρο 55), το ανώτατο όριο αποζημίωσης των δικαιούχων από τον Ελληνικό Οργανισμό Γεωργικών Ασφαλίσεων (άρθρο 56), τη διαδικασία καταβολής της ειδικής ασφαλιστικής εισφοράς υπέρ του ως άνω Οργανισμού (άρθρο

57), το χρονικό όριο εντός του οποίου πρέπει να ολοκληρώνεται επένδυση επί ακινήτου σε εκτάσεις εντός των Ζωνών Απολιγνιτοποίησης, επί ποινή ανάκλησης της σχετικής παραχώρησης (άρθρο 58), τη δυνατότητα οργάνωσης των αγορών παραγωγών βιολογικών προϊόντων σε επίπεδο Περιφέρειας (άρθρο 59) και τη δημιουργία ψηφιακής πλατφόρμας «Ισοζυγίου μελιού και μελισσοκομικών προϊόντων» (άρθρο 60). Επίσης, καθορίζεται ο τρόπος αποζημίωσης των εκπαιδευτών των δημοσίων Σχολών Ανώτερης Επαγγελματικής Κατάρτισης αρμοδιότητας Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (άρθρο 61), ρυθμίζεται η διαδικασία αναγνώρισης ιδιωτικών φορέων πιστοποίησης γεωργικών προϊόντων ή συστημάτων (άρθρο 62) και μετατίθεται η ημερομηνία αυτοδίκαιης κατάργησης της Υπηρεσίας Διαχείρισης Έργων του Ταμείου Ανάκαμψης, του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (άρθρο 63). Περαιτέρω, προτείνονται ρυθμίσεις για τη μη προβολή δικαιωμάτων του Δημοσίου στις εκτάσεις γης που αποκαλύφθηκαν από την αποστράγγιση της Λίμνης Κάρλας (άρθρο 64), για την εφαρμογή της «κοινωνικής αιρεσιμότητας», κατά τις ρυθμίσεις των Κανονισμών (ΕΕ) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, υπ' αρ. 2021/2115 και 2021/2116 (άρθρο 65), τη διατήρηση προσωπικής διαφοράς των μεταφερόμενων υπαλλήλων των Οργανισμών Εγγείων Βελτιώσεων στον Οργανισμό Διαχείρισης Υδάτων Θεσσαλίας Α.Ε. (άρθρο 66), το πλαίσιο επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εντός του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής, εφεξής Ο.Π.Σ.Κ.Α.Π., (άρθρο 67), τις αρμοδιότητες του Οργανισμού Πληρωμών στο Ο.Π.Σ.Κ.Α.Π. (άρθρο 68), την απαλλαγή από την ευθύνη φυσικών προσώπων που ήταν διευθυντές, διαχειριστές ή διευθύνοντες σύμβουλοι και γενικά εντεταλμένοι στη διοίκηση ελεγχόμενου νομικού προσώπου κατά τον χρόνο διαπίστωσης σοβαρής παράβασης των υποχρεώσεων της παρ. 2 του άρθρου 63Α του ν. 5264/2025, περί υποβολής Ενιαίας Αίτησης Ενίσχυσης, εφόσον ενήργησαν χωρίς υπαιτιότητα (άρθρο 69), την έννοια των άυλων περιουσιακών στοιχείων του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. που περιέρχονται στην Α.Α.Δ.Ε. (άρθρο 70), εκκρεμείς διαδικασίες διαπίστωσης ή αναζήτησης παράνομης ή αχρεώστητης καταβολής σε βάρος του Ειδικού Λογαριασμού Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων (άρθρο 71), τεχνικά ζητήματα και ζητήματα προσωπικού της Α.Α.Δ.Ε. (άρθρο 72), ζητήματα διαδικασίας για τη χρηματοδότηση πράξεων της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (άρθρο 73) και την εκκαθάριση των Ενιαίων Αιτήσεων Ενίσχυσης ετών ενίσχυσης 2018 έως και 2022 (άρθρο 74).

Το Μέρος ΣΤ΄ (άρθρα 75 και 76), με τίτλο «Άλλες επείγουσες διατάξεις», εισάγει μέτρα προώθησης της τηλεθέρμανσης του Δήμου Κοζάνης, τηρου-

μένων των ενωσιακών κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων (άρθρο 75), και παρατείνει την προθεσμία υποβολής αιτήσεων εξαγοράς κατεχόμενων ακινήτων ιδιωτικής περιουσίας του Δημοσίου (άρθρο 76).

Τέλος, το Μέρος Ζ΄ (άρθρο 77) φέρει τον τίτλο «Έναρξη ισχύος» και ορίζει την έναρξη ισχύος του παρόντος ως νόμου.

ΙΙ. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί των άρθρων 6, 9 και 12

Τα εν λόγω άρθρα προτείνονται κατ' επίκληση και εφαρμογή των άρθρων 74 παρ. 1, 93 και 91, αντιστοίχως, του Κανονισμού (ΕΚ) 1224/2009 του Συμβουλίου της 20ής Νοεμβρίου 2009, περί θεσπίσεως ενωσιακού συστήματος ελέγχου της τήρησης των κανόνων της κοινής αλιευτικής πολιτικής, τροποποιήσεως των κανονισμών (ΕΚ) 847/96, (ΕΚ) 2371/2002, (ΕΚ) 811/2004, (ΕΚ) 768/2005, (ΕΚ) 2115/2005, (ΕΚ) 2166/2005, (ΕΚ) 388/2006, (ΕΚ) 509/2007, (ΕΚ) 676/2007, (ΕΚ) 1098/2007, (ΕΚ) 1300/2008, (ΕΚ) 1342/2008 και καταργήσεως των κανονισμών (ΕΟΚ) 2847/93, (ΕΚ) 1627/94 και (ΕΚ) 1966/2006 (L 343) «[εφεξής του Κανονισμού (ΕΚ) 1224/2009 (L 343)]» (άρθρο 6 του νομοσχεδίου).

Επισημαίνεται ότι ο ως άνω Κανονισμός έχει εκδοθεί από το Συμβούλιο της ΕΕ πριν από την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας (1-12-2009) και έχει τροποποιηθεί, ιδίως ως προς τα άρθρα των οποίων γίνεται επίκληση, με τον Κανονισμό 2023/2842 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 22ας Νοεμβρίου 2023, «για την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1224/2009 του Συμβουλίου, καθώς και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 1967/2006 και (ΕΚ) αριθ. 1005/2008 του Συμβουλίου και των κανονισμών (ΕΕ) 2016/1139, (ΕΕ) 2017/2403 και (ΕΕ) 2019/473 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τον έλεγχο της αλιείας» (ΕΕ L 2842/20-12-2023, άρθρο 1 περ. 66) και 75)).

Εφόσον αναφέρεται στα προς ψήφιση και το φύλλο της Επίσημης Εφημερίδας της ΕΕ, στο οποίο δημοσιεύθηκε ο Κανονισμός (ΕΚ) 1224/2009, στην αρχική του μορφή (L 343), νομοτεχνικά άρτιο θα ήταν να προστεθεί, μετά την αναφορά στα άρθρα του εν λόγω Κανονισμού, αναφορά στον τροποποιητικό Κανονισμό (ΕΕ) 2023/2842, με τη φράση «όπως τροποποιήθηκε, με το άρθρο 1 του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2842 (L 2842)».

2. Επί του άρθρου 14

Κατά το προτεινόμενο νέο άρθρο 11 του Αλιευτικού Κώδικα, «5. Για τις σοβαρές αλιευτικές παραβάσεις της παρ. 4, ανεξάρτητα από τις λοιπές προβλεπόμενες κυρώσεις, οι αρμόδιες αρχές ελέγχου επιβάλλουν μόρια στους

παραβάτες, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 92 του Κανονισμού (ΕΚ) 1224/2009. 6. Σε εφαρμογή της παρ. 5 του άρθρου 92 του Κανονισμού (ΕΚ) 1224/2009, αν κατά τη διενέργεια ελέγχου καταγράφονται δύο (2) ή περισσότερες σοβαρές παραβάσεις, που έχουν διαπραχθεί από τον ίδιο παραβάτη, επιβάλλονται μόρια για κάθε σοβαρή παράβαση (…)».

Νομοτεχνικά αρτιότερη θα ήταν η χρήση, αντί των ρηματικών τύπων «επιβάλλουν» και «επιβάλλονται» μόρια, οι τύποι «καταλογίζουν» και «καταλογίζονται» μόρια, αντιστοίχως, οι οποίοι χρησιμοποιούνται, εξ άλλου, και στο άρθρο 92 του εφαρμοστέου Κανονισμού, όπως αυτό έχει αντικατασταθεί με το άρθρο 1 περ. 75) του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2842.

3. Επί του άρθρου 17

Κατά το προτεινόμενο νέο άρθρο 12 του Αλιευτικού Κώδικα, «2. Αν διαπιστωθεί αλιευτική παράβαση, η αρμόδια αρχή ελέγχου αλιείας τη βεβαιώνει και καλεί τον επιθεωρούμενο για παροχή έγγραφων εξηγήσεων μέσα σε προθεσμία πέντε (5) ημερών από την επόμενη ημέρα επίδοσης της κλήσης. 3. Εντός ενενήντα (90) ημερών από την παροχή έγγραφων εξηγήσεων ή την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας της παρ. 2 η αρμόδια αρχή ελέγχου, εφόσον κρίνει ότι υφίσταται αλιευτική παράβαση, τη βεβαιώνει και επιβάλλει αλιευτική κύρωση ή/και διοικητικά μέτρα συμμόρφωσης. Σε αντίθετη περίπτωση, αρχειοθετεί με απόφασή της την έκθεση επιθεώρησης χωρίς να επιβάλλει κυρώσεις ή να λάβει μέτρα.»

Παρατηρείται ότι η βεβαίωση της παράβασης έχει, κατά τα ανωτέρω, ήδη λάβει χώρα, πριν από την παροχή έγγραφων εξηγήσεων, οπότε, εφόσον αυτές δεν υποβληθούν εμπροθέσμως ή κριθούν αβάσιμες, απλώς επιβάλλεται η κύρωση για την ήδη βεβαιωμένη αλιευτική παράβαση, χωρίς εκ νέου βεβαίωση.

4. Επί του άρθρου 22

Το προς ψήφιση τιτλοφορείται «Σύνθεση Εθνικού Συμβουλίου Υδατοκαλλιεργειών». Ρυθμίζει, εντούτοις, τη συγκρότηση του εν λόγω συλλογικού οργάνου, δηλαδή την ιδιότητα υπό την οποία πρόσωπο ορίζεται ως μέλος συλλογικού διοικητικού οργάνου (άρθρο 13 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας – ν. 2690/1999), και όχι τη σύνθεση, η οποία αφορά κάθε συνεδρίαση του οργάνου, νόμιμη, εφόσον «μετέχουν, ως τακτικά ή αναπληρωματικά μέλη, περισσότερα από τα μισά των διορισμένων τακτικών μελών (απαρτία)» που το συγκροτούν (άρθρο 14 του ανωτέρω Κώδικα).

Ακριβής, κατά συνέπεια, θα ήταν ο τίτλος «Συγκρότηση Εθνικού Συμβουλίου Υδατοκαλλιεργειών».

5. Επί του άρθρου 23

Το προτεινόμενο φέρει τον τίτλο, «Υποχρεώσεις φορέων διαχείρισης και φορέων μονάδων υδατοκαλλιέργειας εγκατεστημένων εντός Περιοχών Οργανωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών». Ακριβέστερος θα ήταν ο τίτλος: «Υποχρεώσεις φορέων διαχείρισης Περιοχών Οργανωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών και φορέων μονάδων υδατοκαλλιέργειας εγκατεστημένων εντός αυτών».

6. Επί του άρθρου 28

Με το άρθρο αυτό τροποποιείται το άρθρο 25 του ν. 4282/2014 και επιμηκύνεται, από είκοσι (20) σε ενενήντα (90) ημέρες από τη διαπίστωση της παράβασης και την παραλαβή της σχετικής έκθεσης ελέγχου, η προθεσμία που τάσσεται σε «όσους καταλαμβάνουν αυθαίρετα θαλάσσιες ή λιμναίες υδάτινες εκτάσεις και ασκούν υδατοκαλλιεργητικές δραστηριότητες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Κεφαλαίου ΙΕ΄ του ν. 4442/2016 (Α΄ 230) και του παρόντος νόμου, χωρίς να έχουν αιτηθεί και αποκτήσει την απαιτούμενη έγκριση ίδρυσης», να απομακρύνουν τις αυθαίρετες εγκαταστάσεις, επειδή, κατά την Αιτιολογική Έκθεση, «από την εφαρμογή της διάταξης έχει διαπιστωθεί στην πράξη ότι το ως άνω χρονικό διάστημα [των είκοσι ημερών] δεν επαρκεί για την απομάκρυνση του ζωικού κεφαλαίου και των εγκαταστάσεων από τη θάλασσα, όπου συχνά οι καιρικές συνθήκες που επικρατούν είναι απρόβλεπτες».

Δεδομένου ότι πρόκειται για αυθαίρετη κατάληψη υδάτινης έκτασης και παράνομη άσκηση οικονομικής δραστηριότητας, θα μπορούσε να προβλεφθεί, αντί της επιμήκυνσης, δυνατότητα παράτασης της ισχύουσας προθεσμίας των είκοσι (20) ημερών, μέχρι τις ενενήντα (90) ημέρες, εφόσον η παράταση αυτή δικαιολογείται κατά περίπτωση.

7. Επί του άρθρου 43

Η προτεινόμενη διάταξη τροποποιεί το άρθρο 2 του ν. 3874/2010 περί ορισμών και δικαιωμάτων εγγραφής στο Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων, προσθέτοντας, ιδίως, δεύτερο εδάφιο στην παρ. 2 και νέα παράγραφο 6 στο τροποποιούμενο.

Κατά τον ν. 3874/2010, «[σ]κοπός του Μητρώου Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων είναι η καταγραφή όλων των επαγγελματιών αγροτών και των αγροτικών εκμεταλλεύσεων της χώρας, με όλες τις απαραίτητες αλφαριθμητικές και χαρτογραφικές πληροφορίες, για τη λήψη αποφάσεων και την άσκηση της Αγροτικής Πολιτικής» (άρθρο 1 παρ. 2 του ν. 3874/2010). Υπό το φως των ανωτέρω, το άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 3874/2010 προβλέπει ως

υποχρεωτική την εγγραφή στο Μητρώο όλων των ενήλικων φυσικών προσώπων και νομικών προσώπων που ασκούν στην επικράτεια αγροτική δραστηριότητα ή κατέχουν αγροτική εκμετάλλευση (βλ. και άρθρο 2 παρ. 2, και Αιτιολογική Έκθεση επί του ν. 3874/2010, σελ. 1, όπου αναφέρεται ότι «[μ]ε το προτεινόμενο σχέδιο νόμου επιδιώκεται η θεσμοθέτηση των κατάλληλων μηχανισμών και διαδικασιών για την καταγραφή όλων των αγροτών και των αγροτικών εκμεταλλεύσεων της χώρας, με όλες τις απαραίτητες αλφαριθμητικές και χαρτογραφικές πληροφορίες, για τη λήψη αποφάσεων και την άσκηση της αγροτικής πολιτικής και ο καθορισμός της έννοιας του επαγγελματία αγρότη (…) Με την υλοποίηση του Μητρώου Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων θα γνωρίζουμε τα φυσικά και τα νομικά πρόσωπα που σχετίζονται με τον αγροτικό τομέα, τους επαγγελματίες αγρότες, τους κατόχους αγροτικής εκμετάλλευσης, όσους κατέχουν αγροτική γη, αγροτικό κεφάλαιο και υποδομές, πώς τα αξιοποιούν, τα αλφαριθμητικά και χαρτογραφικά δεδομένα κλπ (…) Σύμφωνα με το προτεινόμενο σχέδιο νόμου, η εγγραφή στο Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων (ΜΑΑΕ) είναι υποχρεωτική για όλα τα ενήλικα φυσικά πρόσωπα, καθώς και τα νομικά πρόσωπα που ασκούν αγροτική δραστηριότητα (…)»).

Ακολούθως, όμως, το άρθρο 2 αναφέρεται, στον τίτλο του όπως και σε επιμέρους διατάξεις του (βλ. παρ. 1 περ. α), 3 και παρ. 4), σε «δικαίωμα εγγραφής», διατύπωση η οποία διατηρείται και υπό το παρόν.

Εφόσον πρόκειται περί υποχρεωτικής εγγραφής όσων προσώπων και εκμεταλλεύσεων ορίζονται (βλ. και τίτλο του προτεινόμενου άρθρου 43: «Υποχρέωση εγγραφής στο Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων - Τροποποίηση άρθρου 2 ν. 3874/2010»), ενδείκνυται όμοια διατύπωση στα εν λόγω σημεία (βλ. σχετ. και Έκθεση της Επιστημονικής Υπηρεσίας επί του ν. 3874/2010, Παρατ. υπ' αρ. 1 α)).

Εξ άλλου, παρά το ότι, κατά την Αιτιολογική Έκθεση του ν. 3874/2010, η δημιουργία του Μητρώου σκοπεί στην καταγραφή όλων των προσώπων που δραστηριοποιούνται στον αγροτικό τομέα, η υποχρέωση εγγραφής αφορά επαγγελματίες αγρότες που συγκεντρώνουν αθροιστικά συγκεκριμένες προϋποθέσεις, κατόχους αγροτικών εκμεταλλεύσεων και φυσικά πρόσωπα που δραστηριοποιούνται στον τομέα των Α.Π.Ε. ή στη λειτουργία μικρών αγροτουριστικών μονάδων (βλ. άρθρα 2 παρ. 1, 2 και 4, 3 παρ. 1 και 4 παρ. 2, ως ισχύουν). Υπό τις προτεινόμενες τροποποιήσεις, «(…) επιδιώκεται η διεύρυνση της υποχρέωσης εγγραφής στο Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων, ώστε να περιλαμβάνει όλα τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που ασκούν αγροτική δραστηριότητα, ακόμη και όσους δεν υποβάλλουν Ενιαία Αίτηση Ενίσχυσης (…) Σκοπός της προτεινόμενης ρύθμισης είναι η εξα-

σφάλιση της πληρότητας και εγκυρότητας των στοιχείων του Μητρώου, διασφαλίζοντας ότι όλες οι αγροτικές εκμεταλλεύσεις και όσοι ασκούν αγροτική δραστηριότητα καταγράφονται ψηφιακά, με στόχο την ανάπτυξη ενός διαλειτουργικού και αυτοματοποιημένου "Επιχειρησιακού Μητρώου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων" (βλ. Αιτιολογική Έκθεση, σελ. 123).

Ειδικότερα, το προστιθέμενο νέο εδάφιο στην παρ. 2 προβλέπει ότι «[φ]υσικά ή νομικά πρόσωπα, τα οποία ασκούν αγροτική δραστηριότητα, εγγράφονται στο Μητρώο με την ιδιότητα του ασκούντος αγροτική δραστηριότητα, ανεξαρτήτως [ΚΜ1] εάν υποβάλλουν Ενιαία Αίτηση Ενίσχυσης στον οργανισμό πληρωμών».

Η αγροτική δραστηριότητα ορίζεται στην περ. στ) της παρ. 1 του άρθρου, ως «κάθε επαγγελματική δραστηριότητα σε έναν τουλάχιστον από τους κλάδους της αγροτικής οικονομίας, της φυτικής, της ζωικής, ή της θαλάσσιας αλιείας, της αλιείας εσωτερικών υδάτων, της υδατοκαλλιέργειας, [καθώς και] στη διαχείριση [Α.Π.Ε. κάτω των 500 KW], στη λειτουργία αγροτοτουριστικών μονάδων έως δέκα (10) δωματίων και στη δασική παραγωγή». Παρατηρείται ότι, για λόγους εφαρμογής του νέου εδαφίου, χρήσιμη θα ήταν παραπομπή, εν προκειμένω, στην ως άνω περ. στ, με την προσθήκη, επί παραδείγματι, σχετικής φράσεως, ως εξής: «[ασκούν αγροτική δραστηριότητα], όπως αυτή ορίζεται στην περ. στ) της παρ. 1» (πρβλ. περ. δ) και η) στην παρ. 1) του άρθρου, όπου γίνεται παραπομπή ως προς την έννοια των χρησιμοποιούμενων ορισμών).

Περαιτέρω, δοθείσης της επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων των φυσικών προσώπων που θα λαμβάνει χώρα μέσω του Μητρώου, θα ήταν χρήσιμη αναλυτικότερη περιγραφή του σκοπού της δημιουργίας του Μητρώου και της διεύρυνσης του κύκλου των προσώπων που θα εγγραφούν, όπως επίσης και των βασικών στοιχείων που θα καταχωρισθούν (βλ. άρθρο 5 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (παρ. 1 περ. β) αρχή του «περιορισμού του σκοπού», και περ. γ) αρχή της «ελαχιστοποίησης των δεδομένων», και, ενδεικτικά, Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και Συμβούλιο της Ευρώπης, 2019, Εγχειρίδιο σχετικά με την ευρωπαϊκή νομοθεσία για την προστασία των προσωπικών δεδομένων Έκδοση 2018, σελ. 147-149 και 156-162).

Παρατηρείται, επίσης, ότι, μετά το επίρρημα «ανεξαρτήτως» στο νέο εδάφιο της παρ. 2, πρέπει να τεθεί το οριστικό άρθρο «του».

Εξ άλλου, κατά την παρ. 4, «[φ]υσικά πρόσωπα απασχολούμενα στη διαχείριση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας μικρότερη από πεντακόσια (500) KW ή στη λειτουργία αγροτοτουριστικών μονάδων έως δέκα (10) δωματίων που

δεν είναι ασφαλισμένα (πρώην Ο.Γ.Α.), έχουν δικαίωμα εγγραφής στο Μητρώο, ως επαγγελματίες αγρότες, εφόσον πληρούν τις λοιπές προϋποθέσεις της περ. α) της παρ. 1 (…)».

Χρήσιμη θα ήταν η διευκρίνιση του όρου «διαχείριση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας» (βλ. σχετ. και Έκθεση της Επιστημονικής Υπηρεσίας επί του ν. 3874/2010, Παρατ. υπ' αρ. 2). Επίσης, θα διευκόλυνε την εφαρμογή η διευκρίνιση περί το αν η διάταξη της παρ. 4 δύναται να εφαρμόζεται σε πρόσωπα που ασκούν αγροτική δραστηριότητα τα οποία τυχόν δεν είναι ασφαλισμένα στον e-ΕΦΚΑ (πρώην Ο.Γ.Α.).

8. Επί των άρθρων 45 και 46

Κατά το έβδομο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 3874/2010, περί διαδικασίας εγγραφής στο Μητρώο, όπως τροποποιείται διά του άρθρου 45, «[α]ποκλειστικά για τις περιπτώσεις των επαγγελματιών αγροτών και των κατόχων αγροτικής εκμετάλλευσης, η απόδοση της ιδιότητάς τους και η έκδοση της αντίστοιχης ηλεκτρονικής βεβαίωσης εγγραφής πραγματοποιούνται αυτοματοποιημένα, μέσω της ψηφιακής υπηρεσίας του Μ.Α.Α.Ε., με άντληση στοιχείων μέσω διαλειτουργικότητας με άλλα πληροφοριακά συστήματα». Στη συνέχεια, στο άρθρο 5 του ν. 3874/2010, όπως τροποποιείται από το άρθρο 46 του παρόντος, ορίζεται ότι το Μητρώο ενημερώνεται αντλώντας δεδομένα από πλείονες πηγές, χωρίς να διευκρινίζεται ποιους εγγεγραμμένους υπόχρεους αφορά η διαλειτουργικότητα των μητρώων εν προκειμένω.

9. Επί του άρθρου 47

Στο κείμενο της προστιθέμενης παρ. 3 στο άρθρο 8 του ν. 3874/2010, περί εξουσιοδοτικών διατάξεων, χρήζει διευκρίνισης η αναφορά στο άρθρο 7Α του νόμου.

10. Επί του άρθρου 60

Με τη διάταξη προστίθεται άρθρο 9Α στον ν. 4691/2020, δυνάμει του οποίου θα αναπτυχθεί και θα λειτουργεί ψηφιακή πλατφόρμα («Ισοζύγιο μελιού και μελισσοκομικών προϊόντων» - «e-honey») στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, με σκοπό την «ιχνηλασιμότητα μέσω της εποπτείας και του ελέγχου της αλυσίδας παραγωγής, εμπορίας και διακίνησης του μελιού και των λοιπών μελισσοκομικών προϊόντων, που παράγονται στην Ελλάδα ή σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) ή τρίτες χώρες και εισάγονται στην Ελλάδα ή διακινούνται στην ελληνική επικράτεια» (παρ. 1 και 2 του άρθρου 9Α του ν. 4691/2020). Η ψηφιακή πλατφόρμα θα διασυν-

δέεται με το Εθνικό Ηλεκτρονικό Μελισσοκομικό Μητρώο του άρθρου 9 του ν. 4691/2020, καθώς και με κάθε άλλο πληροφοριακό σύστημα και μητρώο του Δημοσίου (παρ. 3 του άρθρου 9Α του ν. 4691/2020). Η Διεύθυνση Εμπορικής Επιχειρηματικότητας της Γενικής Διεύθυνσης Αγοράς και Προστασίας του Καταναλωτή της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου του Υπουργείου Ανάπτυξης ορίζεται ως αρμόδια αρχή για τη θέσπιση υποχρεωτικής δήλωσης της εμπορευόμενης και διακινούμενης ποσότητας μελιού και λοιπών μελισσοκομικών προϊόντων στην ψηφιακή πλατφόρμα (παρ. 6 του άρθρου 9Α του ν. 4691/2020).

Κατά το άρθρο 9 του ν. 4691/2020, στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων αναπτύσσεται και λειτουργεί πληροφοριακή βάση δεδομένων με την ονομασία «Εθνικό ηλεκτρονικό μελισσοκομικό μητρώο», με σκοπό «την καθιέρωση ενιαίου συστήματος καταγραφής, απογραφής και ταυτοποίησης όλων των μελισσοκόμων και του μελισσοκομικού κεφαλαίου της χώρας». Κατά την Αιτιολογική Έκθεση επί του ν. 4691/2020 (σελ. 7), «[μ]ε την ανάπτυξη και λειτουργία του εθνικού ηλεκτρονικού μελισσοκομικού μητρώου και την ψηφιακή καταγραφή και παρακολούθηση όλων των μελισσοκόμων και των μελισσιών της Χώρας αντιμετωπίζονται σημαντικά θέματα που προκαλούν προβλήματα στον κλάδο της μελισσοκομίας, τα οποία μέχρι σήμερα προσεγγίζονται αποσπασματικά και με μη ενιαίο τρόπο σε όλη τη Χώρα. Τα σημαντικότερα από αυτά είναι τα εξής: (…) γ) η παρακολούθηση της αγοράς του μελιού και όλων των μελισσοκομικών προϊόντων, δ) η εποπτεία των εισαγωγών μελιού και μελισσοκομικών προϊόντων, ε) η χαρτογράφηση και καταγραφή της παραγωγικότητας των μελισσοβοσκών της Χώρας και ο εμπλουτισμός και η προστασία της μελισσοκομικής χλωρίδας, (…) ζ) η παρακολούθηση της εμπορίας και της εγχώριας διακίνησης του μελισσοκομικού κεφαλαίου και του μελισσοκομικού γενετικού υλικού της Χώρας και η εποπτεία των εισαγωγών μελισσοκομικού κεφαλαίου και μελισσοκομικού γενετικού υλικού (…)».

Υπό το φως της ταύτισης του σκοπού των δύο μητρώων και της αρχής της αναλογικότητας (άρθρο 25 παρ. 1 του Συντάγματος), κατά την οποία καθίστανται αντικείμενο επεξεργασίας μόνον τα απαραίτητα προσωπικά δεδομένα και αναλογικώς σε σχέση με τον επιδιωκόμενο σκοπό, το ανωτέρω σημείο πρέπει να διευκρινισθεί.

Εξ άλλου, για λόγους ευχερούς εφαρμογής του νέου άρθρου 9Α του ν. 4691/2020, χρήσιμο θα ήταν να διευκρινισθεί το υποκειμενικό εύρος του όρου «όσοι παραλαμβάνουν και εμπορεύονται μέλι ή άλλα μελισσοκομικά προϊόντα που έχουν παραχθεί στην ελληνική επικράτεια, σε άλλα κράτη της Ε.Ε. ή σε τρίτες χώρες», δοθέντων των προβλεπόμενων υποχρεώσεων και

προστίμων σε βάρος αυτών των προσώπων (βλ. παρ. 8, 9 και 10 του άρθρου 9Α του ν. 4691/2020).

11. Επί του άρθρου 62 παρ. 2

Κατά τη διάταξη, «2. Η ισχύς των αποφάσεων αναγνώρισης των ιδιωτικών φορέων πιστοποίησης γεωργικών προϊόντων ή συστημάτων που έληξαν μετά τις 31.12.2022 παρατείνεται από τη λήξη τους έως την 31η.10.2024».

Από νομοτεχνικής απόψεως, θα ήταν χρήσιμο να εξετασθεί η χρήση της φράσης «που έληξε [η ισχύς] (…) από τη λήξη της (…)», αντί της φράσης «που έληξαν (…) από τη λήξη τους». Περαιτέρω, επισημαίνεται ότι δεν διευκρινίζεται αν συνέτρεχαν οι όροι αναγνώρισης των φορέων κατά το ανωτέρω χρονικό διάστημα (βλ. και σχετική ανάλυση στην Αιτιολογική Έκθεση, σελ. 133, όπου σημειώνεται μόνον ο σκοπός της παράτασης ισχύος των εν λόγω αποφάσεων, ως εξής «(…) παρατείνεται η ισχύς των αποφάσεων αναγνώρισης ιδιωτικών φορέων πιστοποίησης γεωργικών προϊόντων ή συστημάτων που είχαν λήξει, ώστε να διασφαλιστούν η συνέχεια της λειτουργίας του συστήματος πιστοποίησης και η αποφυγή κανονιστικού κενού μέχρι την εφαρμογή του νέου πλαισίου»).

12. Επί του άρθρου 70

Κατά την προτεινόμενη αντικατάσταση του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου του άρθρου 65 του ν. 5264/2025, «Σε κάθε περίπτωση και ανεξάρτητα από το πρώτο εδάφιο, εντός είκοσι τεσσάρων (24) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος, η Α.Α.Δ.Ε., με πράξη του Διοικητή της, δύναται να τροποποιεί τις δικαιοπραξίες της παρ. 2, με περιορισμό του φυσικού αντικειμένου αυτών κατά το ανεκτέλεστο μέρος τους ή να καταγγέλλει αυτές χωρίς επίκληση σπουδαίου λόγου και χωρίς υποχρέωση καταβολής αποζημίωσης πέραν της αξίας των ήδη παρασχεθεισών υπηρεσιών ή των αγαθών που έχουν αποτελέσει αντικείμενο προμήθειας μέχρι τον χρόνο της τροποποίησης, άλλως καταγγελίας αυτών. Σε περίπτωση τροποποίησης, τα συμβαλλόμενα μέρη υποχρεούνται να συμμορφώνονται με το νέο περιεχόμενο των σχετικών δικαιοπραξιών και δεν δύνανται να αρνούνται την εκτέλεση των υποχρεώσεών τους ή να υπαναχωρούν από αυτές, εξαιτίας της τροποποίησης».

Συναφώς παρατηρείται ότι η προτεινόμενη ρύθμιση συνιστά, ως αναδρομική διαπλαστική παρέμβαση σε ισχύουσα συμβατική σχέση, απόκλιση από την αρχή της ιδιωτικής αυτονομίας και της ελευθερίας των συβάσεων, έκφανση της οποίας αποτελεί η αρχή «pacta sunt servanda» («οι συμφωνίες πρέπει να τηρούνται», ΑΚ 361), η οποία βρίσκει έρεισμα και στο δικαίωμα

της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας των συμβαλλομένων (άρθρο 5 παρ. 1, Βλ. Μιχ. Σταθόπουλο, Γενικό Ενοχικό Δίκαιο, ε΄ έκδοση, παρ. 13 αρ. 6 επ., 55 επ.). Η αρχή αυτή δύναται να καμφθεί με επίκληση ειδικών λόγων βασιζόμενων στην καλή πίστη και τις ειδικές περιστάσεις, όπως είναι οι συνθήκες ανωτέρας βίας, και όριο την κατάχρηση δικαιώματος (ΑΚ 281. Η «νομοθετική παρέμβαση στην εξέλιξη ήδη συνεστημένης συμβατικής σχέσης συνιστά εξαιρετικό μέτρο και δικαιολογείται για σοβαρούς λόγους δημοσίου συμφέροντος (…)» (ΣτΕ Ολ 1909/2001). Είναι, επίσης, «ανεπίτρεπτη η μεταγενέστερη επέμβαση του νομοθέτη, εκτός αν τούτο επιβάλλεται για την προστασία των δικαιωμάτων των άλλων ή από λόγους γενικότερου κοινωνικού ή δημοσίου συμφέροντος» (ΑΠ Ολ 33/2002, ΑΠ 808/2010, 1256/2012).

Αθήνα, 23 Σεπτεμβρίου 2026

Οι Εισηγητές
Γεωργία Μακροπούλου
Επιστημονική Συνεργάτις
Ανδρέας Κούνδουρος
Προϊστάμενος του Τμήματος Ευρωπαϊκών Μελετών
Ειδικός Επιστημονικός Συνεργάτης

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος
Ομότιμος Καθηγητής του
Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Β΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αστέρης Πλιάκος
Ομότιμος Καθηγητής του
Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών